

ВІДТВОРНА ЗДАТНІСТЬ КОРІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Зі зростанням частки спадковості голштинської породи у генотипі тварин спостерігається поступове збільшення тривалості сервіс-періоду, лактації, міжотельного періоду та зниження коефіцієнта відтворної здатності (КВЗ) від 0,97 до 0,93.

Ключові слова: відтворна здатність, генотип, порода, лактація, сервіс-період, міжотельний період.

Будь-яка новостворена порода, як біологічна система, перебуває у безперервній мінливості, характеризується тільки її властивими селекційно-генетичними та господарсько корисними ознаками, які формуються у певних умовах середовища й зумовлені спадковістю вихідних порід, удосконалюючись під вирішальним впливом заводських стад та основних структурних елементів породи, тому вона потребує ретельної оцінки її племінних ресурсів у конкретних умовах існування [3].

Враховуючи полігенне успадкування кількісних ознак, до яких належать показники молочної продуктивності, та істотний вплив на них численної кількості генотипових та паратипових чинників, дуже важливо якомога об'єктивніше встановити якою мірою вони впливають на реалізацію ознак молочності корів порід і стад як з теоретично-селекційного, так і практичного погляду.

У роботі з молочною худобою важливим елементом є відтворні властивості тварин. Регулярне одержання приплоду забезпечує розмноження та використання цінних генотипів. Крім того, добра плодючість створює передумову для лактаційної діяльності корови і збільшує тривалість племінного використання тварин [1].

Тому вивчення показників відтворної здатності корів, які одержані від поєднання різних порід та мають різну частку крові за голштинською породою, має велике значення для подальшої консолідації новостворених спеціалізованих молочних порід [2].

Для досліджень були взяті дані зоотехнічного та племінного обліку на 279 корів симентальської породи та 1726 помісних тварин з різною часткою спадковості за голштинською породою. Були вивчені такі показники: вік при першому отеленні, тривалість сухостійного, сервіс- та міжотельного періодів, а також тільності і лактації, розраховані: коефіцієнт відтворної здатності (КВЗ), індекс плодючості (ІП). Дані показники є середніми величинами за весь період використання тварин.

Проведені дослідження показали, що зі зростанням частки спадковості голштинської породи у генотипі тварин спостерігається поступове збільшення тривалості сервіс-періоду, лактації та міжотельного періоду. Так, різниця між коровами симентальської породи та помісними тваринами з високою часткою крові за голштинами (1/8С 7/8ЧРГ) складає відповідно: за сервіс-періодом – 16,1 день за рівня ймовірності $P > 0,999$; міжотельним періодом – 12,7 днів за ймовірності $P > 0,99$; лактації – 18,2 днів за $P > 0,999$.

Також відмічається зниження коефіцієнта відтворної здатності (КВЗ) від 0,97 до 0,93. Оскільки оптимальна величина коефіцієнта відтворної здатності складає від 1 до 0,95, то тварини з генотипом 1/8С 7/8ЧРГ мають найнижчий показник відтворної функції у порівнянні з низькокровними тваринами та сименталами.

Характеризуючи показник індексу плодючості потрібно зазначити, що чим вищий цей показник, тим вища плодючість тварини. Так вищу плодючість мають корови з генотипами: 1/2С 1/2ЧРГ (46,3), 3/8С 5/8ЧРГ (44,6), 1/4С 3/4ЧРГ (44,8), а нижчу: 1/8С 7/8ЧРГ (44,2).

Щодо віку при першому отеленні, то істотної різниці між генотипами не відмічається.

Оскільки збільшення тривалості сервіс- та міжотельного періодів призведе до зменшення виробництва молока за життя тварини та недоотримання приплоду, то доцільніше використовувати у стаді тих тварин, які мають добрі показники відтворної здатності. До таких корів належать тварини з часткою спадковості голштинської породи у їх генотипі 75 % (1/4С 3/4ЧРГ). Подальше зростання кровності за голштинською породою призводить до зниження відтворних функцій корів, що вказує на негативну реакцію спадковості голштинської породи на невідповідні умови середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко Ю. М. Вплив генотипових та паратипових факторів на ознаки молочної продуктивності корів української бурої молочної породи. Вісник Сумського національного аграрного університету. Суми, 2015. Серія: Тваринництво. Вип. 2(27). С. 34–37.
2. Пелехатий М.С., Кальчук Л.А. Селекція чорно-рябої худоби за відтворювальною здатністю. Вісник Сумського держ. аграр. ун-ту. Серія тваринництво. Спеціальний випуск. Суми, 2001. С. 124–126.
3. Хмельничий Л. М., Лобода В. П. Вплив популяційно-генетичних та паратипових чинників на ознаки молочної продуктивності корів української червоно-рябої молочної породи. Вісник Сумського національного аграрного університету. Суми, 2015. Серія : Тваринництво. Вип. 2(27). С. 27–30.